

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Крѳтѳиѳн» (образование) еженедельник 21.09.2022թ. չորեքշաբթի թիվ 39 (1064)

Անկախությունը բացարձակ արժեք է Մեր հնամյան դարձավ 31 տարեկան Աստեղային ժամ

**ՀՀ Անվտանգության խորհրդի
հայտարարությունը
19.09.2022**

Աստեղային ժամերը երբեք անհետեանք չեն լինում: Հայ ժողովրդի աստեղային ժամերից էր 1991թ. **Սեպտեմբերի 21-ի Անկախության հանրաքվեն:**

Պատմությունը կրկնվում է: Եվ ազգային քաղաքականության իմաստությունը պարփակված է *անցյալից դասեր քաղելու, անցյալի սխալներից խույս տալու ճկունության մեջ:*

1915թ. **Մեծ եղեռնից** 3 տարի անց, 1918թ. **Սարդարապատի** հերոսամարտով վերականգնվեց հայոց անկախությունը: Ռուսաստանում քաղաքացիական պատերազմ էր, *վելիկոռուսական կայսերապաշտությունը ժամանակ է հնարավորություններ չունեի «գրադվելու»* Հայաստանով: 1918-1920 թթ. Հայաստանի

Հանրապետությունը կարողացավ հաղթահարել սովը, համաճարակները, պատերազմի հետեանքները, տնտեսական ճգնաժամը... Երկրի սահմաններն ընդարձակվեցին՝ ընդգրկելով գրեթե ողջ Արեւելյան Հայաստանը (շուրջ 70 հազար քառակուսի կիլոմետր տարածքով): Միջազգային դիվանագիտական մարզում եւս երկիրը հասավ մեծ հաջողությունների՝ ընդհուպ մերձենալով **Հայկական հարցի** լուծմանը՝ **Մերի** դաշնագրի կնքումով, Կուրդո Վիլսոնի Իրավարար վճռով...

1988թ. **Մեծ երկրաշարժից** 3 տարի անց, 1991 թ. **Սեպտեմբերի 21-ի Անկախության հանրաքվեի** փայլուն արդյունքով հռչակվեց Հայաստանի Հանրապետության վերածնունդը: Այդ օրը մենք, հիրավի ազգովի, միաձայն, **«Այո»** ասացինք մեր անկախությանը եւ **Անկախության հանրաքվեի** փայլուն արդյունքով **Հայաստանը հռչակեցինք՝ որպես ազատ, անկախ, ինքնիշխան պետություն...** Այնպես, ինչպես 1918-ին, ինչպես դարեր առաջ, ինչպես մեր հազարամյա պատմության նախորդ աստեղային ժամերին: Մեզ առաջինը միացավ **Արցախը:** Հոգ չէ, թե՛ ոչ **«դե յուրե»**, կարելու էր **«դե ֆակտո»**-ն է: Հիշենք Խորենացուն՝ **«Սահմանք քաջաց՝ զենք յուրյանց»:** Այն, որ մենք քաջ ենք, ապացուցել ենք բոլոր ժամանակներում՝ արիականներից մինչեւ ապրիլյան օրեր, իսկ թե երբ կհասնենք մեր **իրական** սահմաններին, թերեւս միայն ժամանակի՝ խնդիր է արդարությունը քննում, բայց չի մեռնում երբեք, մանավանդ որ **ազգային հիշողությունը** ոչ այնքան դասագրքերով, որքան զենքերով արյամբ է փոխանցվում...

Իսկ մինչ այդ... Արեւելյան իմաստությունն ասում է. թե ուզում ես մեկին անիծել, մաղթիր, որ ապրի անցումային ժամանակներում: Ինչե՛ր ասես, որ չպատահեցին մեզ, ի՛նչ դավեր ու խարդավանքներ, ասես, որ, անակնկալ թե հերթական, չմատուցեցին մեզ մեր հեռու ու մոտիկ հարեանները. շրջափակում, պատերազմ, ռազմական ու տնտեսական ուղղակի եւ անուղղակի հարվածներ... մինչեւ վերջին դավադիր պատերազմը, որ դեռ շարունակվում է... Մենք անցանք քավարանի միջով: Սակայն մեր դժվարությունները՝ **ժամանակավոր**, իսկ մեր ձեռքբերումները **հիմնական** էին: Այսօր՝ տարիների հեռավորությունից, երբ կշեռքի նժարին մեր մաքառումներին զուգահեռ մեր հաջողություններն ենք դնում, արձանագրում ենք՝ դեռեւս ունենք **պետություն, բանակ, եկեղեցի, դպրոց...** Եվ որեւէ ուժ, լինի դրսից, թե ներսից, չի կարող կործանել մեր հիմնասյունները:

Այսուհետեւ, ինչ անակնկալներ էլ որ մատուցի մեզ մեր ճակատագիրը (իսկ հայերս միշտ մնում ենք լավատես), մի բան հստակ է. **մենք, գուցե ստիպված՝ նահանջելու, բայց երբեք չենք հանձնվելու, մեր անկախությունը փայլալույս է, մեր երկիրը շենացնելու, քայլ առ քայլ հզորանալու ենք, մեր մեջքը շտկելու, ոտքի ենք կանգնելու, բարգավաճելու ենք ու մեր բոլոր խնդիրները, որքան էլ այսօր թվան հեռավոր կամ անհրատեսական, լուծելու ենք ժամանակի ընձեռած հնարավորությանը զուգահեռ, աստիճանաբար...** Եւ մեր **երկիր Դրախտավայրին**, **«Սոր հայրենիք, հզոր հայրենիք»**-ին արժանանալու ենք հաստատ:

Իսկ Սեպտեմբերի 21-ի Անկախության հանրաքվեն մեր պատմության մեջ ընդմիշտ կմնա՝ որպես կարելիորազույն իրադարձություն, որպես **աստեղային ժամ:**

2022 թվականի սեպտեմբերի 12-ի լույս 13-ի գիշերը Ադրբեջանի զինված ուժերը լայնածավալ ագրեսիա են սկսել Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքի նկատմամբ՝ խոչոր տրամաչափի զինատեսակների, հրետանու, հրթիռային համակարգերի, անօդաչու թռչող սարքերի կիրառմամբ:

Ագրեսիայի հետեանքով զոհվածների եւ անհետ կորածների թիվը հասնում է 207-ի, այդ թվում՝ զոհվել է քաղաքացիական 3 անձ, 2 քաղաքացիական անձի գտնվելու վայրը համարվում է անհայտ, վիրավորվել է 293 զինծառայող, 7 քաղաքացիական անձ, գերեվարվել է 20 զինծառայող: Առկա են ապացույցներ՝ հայաստանցի գերեվարված կամ զոհված զինծառայողներին ադրբեջանցիների կողմից խոչտանգումների ենթարկելու, անդամահատելու, այդպիսով ապօրինի կերպով կյանքից զրկելու դեպքերի վերաբերյալ:

Ադրբեջանի զինված ուժերի կողմից թիրախավորվել են 36 բնակավայրեր, այդ թվում՝ Գորիս, Սիսիան, Կապան, Ջերմուկ, Վարդենիս, Տեղ, Գեղամասար համայնքները, ինչի հետեանքով մասնակի կամ ամբողջական ավերվել են 192 տուն, 3 հյուրանոց, 2 դպրոց, 1 բժշկական հաստատություն, 1 հանդիսությունների սրահ, 4 անասնագոմ: Վնասվել է 7 էլեկտրական ենթակառուցվածք, 5 ջրային ենթակառուցվածք, 3 գազամուղ, 1 կամուրջ, 2 ավտոճանապարհ, 1 փողոց: Թիրախավորվել են 2 շտապօգնության մեքենա, 4 անձնական օգտագործման ավտոմեքենա:

Ադրբեջանի զինված ուժերը մի քանի ուղղություններով միտքվել են Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածք: Հայաստանի Ձինված ուժերի համառ եւ հերոսական դիմադրության եւ միջազգային հանրության ներգրավման շնորհիվ Ադրբեջանի հարձակումը կասեցվել է, սակայն ռազմաքաղաքական իրադրությունը շարունակում է մնալ լարված:

Ադրբեջանի կողմից վարվող ագրեսիվ քաղաքականությունը տարածաշրջանում խաղաղություն հաստատելու, տարածաշրջանային կոմունիկացիաների բացման, ԼՂ հիմնախնդրի համապարփակ կարգավորման ուղղված ջանքերը վիժեցնելու եւ Հայաստանի Հանրապետությանն ուժային լուծումներ պարտադրելու նպատակ ունեն:

Հայաստանի Հանրապետությունը, որդեգրած լինելով խաղաղություն հաստատելու, տարածաշրջանային կոմունիկացիաների բացման օրակարգ, անընդունելի է համարում Ադրբեջանի կողմից վարվող սպառնալիքի եւ հարկադրանքի քաղաքականությունը:

Անվտանգության խորհուրդը հայտարարում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունն իրեն հասու բոլոր միջոցներով պաշտպանելու է իր անկախությունը, ինքնիշխանությունը, տարածքային ամբողջականությունը: Ադրբեջանական զորքերը պետք է դուրս գան ՀՀ օկուպացված տարածքներից:

Միջազգային հանրությանը կոչ ենք անում Ադրբեջանի վրա շարունակաբար ճնշումներ գործադրել՝ ՀՀ ինքնիշխան տարածքների օկուպացիային վերջ դնելու եւ զորքերը ետ քաշելու ուղղությամբ եւ ողջունում ենք բոլոր այն երկրներին եւ կազմակերպություններին, որոնք հանդես են եկել հստակ դիրքորոշմամբ:

Միեւնույն ժամանակ, վերահաստատում ենք միջազգային հանրության պատասխանատու անդամի պարտավորությանը հավատարիմ մնալու Հայաստանի Հանրապետության հանձնառությունը:

Գ.Ս.

Կառավարություն

Պաշտոնական

Լրացուցիչ հատկացումներ

ՀՀ կառավարության որոշմամբ՝ վերաբաշխում է կատարվել ԿԳՄՍ նախարարության 2022 թվականի բյուջեում. 146 մլն 413.9 հազար դրամ գումար է հատկացվել մի շարք կրթական, մշակութային և մարզական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավմանը՝ «Կապիտալ դրամաշնորհներ պետական և համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններին» հոդվածով: Նախատեսվում է իրականացնել մի շարք հաստատությունների շինարարական, նախագծման և գույքային հագեցվածության ապահովման աշխատանքներ մասնավորապես:

Նախագծման աշխատանքային փաստաթղթերի կազմում և փորձաքննություն «Գյուլնու «Ֆոտոն» վարժարան» ՊՈԱԿ-ի ջեռուցման համակարգի տեղադրում:

Հինարարական աշխատանքներ
- «Երեւանի N 9 արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի պատուհանների և դռների փոխարինում,
- «Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոն» ՊՈԱԿ-ի տանիքի նորոգում,
- «Երեւանի Բ.Ժամկոչյանի անվ. թիվ 119 ավագ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի արտաքին կոյուղու ցանցի կառուցում:

Գույքով ապահովում
- «Մ. Խորենացու անվան թիվ 143 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ,
- «Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոն» ՊՈԱԿ,
- «Սոս Սարգսյանի անվան համազգային թատրոն» ՊՈԱԿ-ի ԱՄՀ-ի գծով հարկային պարտավորությունների մարում:

Կառավարության նույն օրվա մեկ այլ որոշմամբ՝ 2023 թվականի ապրիլին Հայաստանում և կայանալիք ծանրամարտի մեծահասակների Եվրոպայի առաջնությանը ընդառաջ 24 մլն դրամ գումար է հատկացվելու Երեւանի թեմիսի և բարձրինթոնի մանկապատանեկան մարզադպրոցի Կիլիկիա մարզադահլիճի հիմնանորոգման նախագծման աշխատանքային փաստաթղթերի մշակման համար:

Եվրոպայի առաջնության շրջանակում նախատեսվում է «Կիլիկիա» մարզադահլիճը դարձնել ծանրամարտի միջազգային չափանիշների համապատասխան մարզումային դահլիճ:

Գումարը պետական բյուջեի պահուստային ֆոնդից կհատկացվի ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեին:

Նախատեսվում է կիրառել նախագծման աշխատանքների հետևյալ ժամանակացույցը՝ ծավալատարածական էսքիզային լուծումներ և հատակագծերի հաստատում՝ 10 օր, «Նախագիծ» փուլի մշակում և փորձաքննություն՝ 40 օր, աշխատանքային փաստաթղթերի մշակում շինարարության ընթացքին զուգահեռ՝ 40 օր: Նախագծումը և նախագծի փորձաքննությունը իրականացվելու են փուլային տարբերակով:

Հիմնանորոգման ենթակա մարզադահլիճի նախագծային լուծումները կներառեն հիմնական պահանջներ օբյեկտի սեյսմակայունության, հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելիության, ներքին հաղորդակցման ուղիների (ջրամատակարարման, էլեկտրամատակարարման, գազամատակարարման, ջեռուցման), օդափոխության, օդորակման, տեսահսկման համակարգերի կառուցման կամ հիմնանորոգման, տարածքի բարեկարգման, գոյություն ունեցող շենքի և շինության հատակագծային լուծումների արդիականացման ու միջազգային չափանիշներին համապատասխան բարձրորակ հարդարման միջոցառումներ և այլն:

Կարինե ՄԱՆՈՒՎՅԱՆ

Նամակ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրենին

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը պաշտոնական նամակ է հղել Միավորված ազգերի կրթության, գիտության և մշակույթի կազմակերպության (ՅՈՒՆԵՍԿՕ) գլխավոր տնօրեն Օդրի Ազուլեին՝ ներկայացնելով 2022 թվականի սեպտեմբերի 13-ին Ադրբեջանի կողմից սանձազերծված լայնածավալ ռազմական ագրեսիան Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխան տարածքի վրա և դրա հետևանքները:

Նամակում նշվել է, որ ագրեսիայի ընթացքում ադրբեջանական զինուժի թիրախ են դարձել ոչ միայն ռազմական դիրքերը, այլև քաղաքացիական ենթակառուցվածքները: Մասնավորապես, Հայաստանի Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակի կողմից հավաքագրված տվյալների համաձայն Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի և Սյունիքի մարզերից տեղահանվել է առնվազն 7600 հոգի: Տեղահանվածների ճնշող մեծամասնությունը կանայք, երեխաներ և տարեցներ են, որոնց թվում նա-

և հաշմանդամություն ունեցող անձինք: Ադրբեջանի սանձազերծած ռազմական ագրեսիայի հետևանքով ընդհատվել է ուսումնական գործընթացը հանրակրթական ու նախադպրոցական հաստատություններում պայմանավորված երեխաների և աշխատակիցների անվտանգությունը: Արդյունքում Սյունիքի, Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի մարզերի 172 դպրոցներում սովորող 24.873 դպրոցական և 69 մանկապարտեզների 5.808 նախադպրոցական տարիքի երեխաներ գրկվել են կրթության և բարեկեցիկ ապագայի իրավունքից: Վտանգված է նաև այդ մարզերում գործող արտադպրոցական ուսումնական հաստատությունների, քոլեջների և բուհերի գործունեությունը:

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարը նշել է, որ սովորողների, ուսուցիչների և հաստատությունների թիրախավորումը միջազգային մարդասիրական իրավունքի և կրթության

իրավունքի կոպտագույն խախտումն անընդունելի է ցանկացած պարագայում և պետք է խստորեն դատապարտվի: Նամակով ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը դիմել է Օդրի Ազուլեին խնդրելով արձագանքել ադրբեջանական ռազմական ագրեսիայի հետևանքով առաջացած ծանր սպառնալիքին և դատապարտել Ադրբեջանի նմանօրինակ թշնամական գործողությունները՝ այդպիսով նպաստելով ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մանդատի հիմնարար սկզբունքների հետագա խախտումների կանխարգելմանը և կրթության իրավունքի, բռնի տեղահանված բնակչության իրավունքների, ռազմական գործողությունների ընթացքում քաղաքացիական բնակչության և քաղաքացիական ենթակառուցվածքների պաշտպանության իրավունքների ապահովմանը: Նամակին կցվել է նաև ՀՀ Մարդու իրավունքների պաշտպանի կողմից պատրաստված հատուկ զեկույցը:

Ասուլիս

Խախտվել է շուրջ 25.000 դպրոցականի և 6.000 նախադպրոցական տարիքի երեխայի կրթության իրավունքը

«Արմենպրես» լրատվական գործակալությունում հրավիրված մամուլի ասուլիսի ընթացքում ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանը ներկայացրել է ՀՀ տարածքի նկատմամբ Ադրբեջանի սանձազերծած լայնածավալ ագրեսիայի հետևանքով կրթության իրավունքի խախտման և ներկայումս ուսումնական գործընթացի կազմակերպման մանրամասները:

Փոխնախարարը տեղեկացրել է, որ ՀՀ Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի և Սյունիքի մարզերի որոշ բնակավայրերում անվտանգային լուրջ խնդիրների հետևանքով հազարավոր երեխաներ գրկվել են կրթության շարունակականության ապահովման հնարավորությունից: Նրա խոսքով՝ ընդհատվել է շուրջ 25.000 դպրոցահասակ և ավելի քան 6.000 նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության իրավունքը:

Հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակն ու անվտանգության ապահովման խնդիրը՝ ԿԳՄՍ նախարարության որոշմամբ Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի և Սյունիքի մարզերի 172 դպրոցներին նախորդ շաբաթ տրամադրվել է հարկադրված արձակուրդ՝ հետագայում բաց թողնված դասաժամերը լրացնելու պայմանով: Ժաննա Անդրեասյանը նշել է, որ նախորդ շաբաթ այս բնակավայրերի ուսիսատատույնները չեն գործել, սակայն այսօրվանից ուսումնական գործընթացը վերականգնվել է:

«Մենք հետևել ենք գործընթացին և մեր գործընկերների հետ կապի մեջ լինելով՝ որոշել ենք, որ երեք մարզերի դպրոցներն երկուշաբթի օրվանից կվերականգնեն իրենց աշխատանքները: Այն դպրոցներում, որտեղ անվտանգության ապահովման տեսանկյունից կա համապատասխան հնարավորություն, դասադրոցները կկազմակերպվի առկա եղանակով, իսկ այն բնակավայրերում, որտեղ մի շարք հանգամանքներ հաշվի առնելով՝ առկա ուսուցման հնարավոր չէ վերադառնալ, կրթությունը կիրականացվի հեռավար ձևաչափով», - նշել է Ժաննա Անդրեասյանը:

Նրա խոսքով՝ Գեղարքունիքի մարզում հեռավար ուսուցմամբ կրթությունը կվերսկսի 12 դպրոց (հիմնականում Վարդենիսի տարածաշրջանում), իսկ Վայոց

ձորում 3 դպրոց. մնացած դպրոցներում դասերը կընթանան բնականոն հունով՝ առկա ձեւաչափով: Սյունիքի մարզում առկա ուսուցման կանցից 5 դպրոց. մնացած դպրոցներում դասերը կլինեն հեռավար:

«Ցավոք, ոչ միայն համավարակի հետևանքով մեր դպրոցները կուտակել են հեռավար կրթության փորձառություն. ապրիլյան պատերազմի հենց առաջին օրերից սահմանամերձ համայնքների դպրոցներն անցում էին կատարել հեռավար կրթության, որի ընթացքում ուսիսատատույններն ապահովվել էին անհրաժեշտ սարքավորումներով: Այս պահին դպրոցների կարողությունները բավարար են, սակայն մենք խնդիր ունենք օր առաջ վերադառնալ առկա ուսուցման ի հարկե, առաջին հերթին հաշվի առնելով անվտանգային իրավիճակը», - շեշտել է նախարարի տեղակալը:

Նրա խոսքով՝ ժամանակավոր տեղահանված ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների ուսուցումն այս միջանկյալ ժամանակահատվածում կիրականացվի հեռավար՝ այդ ընտանիքներին մեծ անհարմարություն չպատճառելու նպատակով: Ժաննա Անդրեասյանը նաև տեղեկացրել է, որ Գեղարքունիքի և Վայոց ձորի մարզերի վերոնշյալ բնակավայրերում նախադպրոցական հաստատությունները հիմնականում չեն գործում: Սյունիքի մարզի շատ բնակավայրերում դրանք աշխատում են: Նախարարի տեղակալը մանրամասնել

է, թե ինչու է որոշում կայացվել այլևս չերկարաձգել արձակուրդը, այլ անցնել հեռավար ուսուցման. «Սա հետագայում խնդիրներ է առաջացնում երեխաների ծանրաբեռնվածության և դպրոցի աշխատանքների կազմակերպման առումով, սակայն այս օրերին դպրոց գնալը կարելու է նաև երեխաների սոցիալական հաղորդակցման, հոգեբանական աջակցության և սթրեսային իրավիճակի հաղթահարման տեսանկյունից: Դպրոցները շատ կարելու գործառույթ են իրականացնում ամբողջ երկրում, որովհետև երեխաներն ունեն բազում հարցեր, դրանց պատասխաններն իրենց տարեկիցների և ուսուցիչների հետ քննարկելու և շփվելու կարիք», - նշել է փոխնախարարը:

Նա նաև տեղեկացրել է, որ դեռևս 2020 թվականի պատերազմից հետո գործընկերների աջակցությամբ բոլոր դպրոցների ուսուցիչներն անցել են վերապատրաստման ծրագիր՝ երեխաներին հոգեբանական աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով: Բացի դրանից, ըստ Ժաննա Անդրեասյանի, բոլոր մարզերում գործում են մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոններ, որոնք անհրաժեշտության դեպքում կցուցաբերեն համապատասխան օգնություն. «Մենք խիստ կարելու ենք հոգեբանի աշխատանքը, այդ նպատակով ֆինանսավորման նոր կարգով բոլոր դպրոցներում այս հաստիքը պարտադիր ենք դարձրել»:

Նախարարի տեղակալի փոխանցմամբ՝ Ադրբեջանի լայնածավալ ագրեսիայի հետևանքով Գեղարքունիքի մարզի երկու համայնքների Սոթքի և Այրթի դպրոցների շենքերը վնասվել են. «Բնականաբար, շատ արագ կիրականացվեն անհրաժեշտ աշխատանքներ՝ պատճառված վնասի վերացման ուղղությամբ, սակայն խիստ մտահոգիչ է, որ թիրախավորվել են ուսումնական հաստատություններ, ինչն անթույլատրելի է և միջազգային իրավունքի տեսանկյունից բոլոր նորմերի ու կոնվենցիաների խախտում է», - փաստել է փոխնախարարը՝ ընդգծելով, որ այս տվյալները ԱԳՆ-ի միջոցով փոխանցվել են միջազգային կառույցներին:

Հեղինակ՝ ՀՈՒՎՅԱՆՆԻՍՅԱՆ

Աշխարհի հետ

Բուհ

Նախարարն ընդունել է ՌԴ պատվիրակությանը

Փոփոխությունները քննությունների ցանկում

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար Վահրամ Դումանյանն այսօր ընդունել է Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի միջազգային մշակութային համագործակցության հարցերով հատուկ ներկայացուցիչ Միխայիլ Շվիդկոյին և ՌԴ նախագահի աշխատակազմի օտարերկրյա պետությունների հետ միջտարածաշրջանային և մշակութային կապերի վարչության պետ Իգոր Մասլովին:

Հանդիպմանը ներկա են եղել նաև ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալներ Արթուր Մարտիրոսյանը և Արա Խզմալյանը:

Ողջունելով պատվիրակության այցը ԿԳՄՍ նախարարությունը Վահրամ Դումանյանն անդրադարձել է «Հայաստանի մշակույթի օրեր Ռուսաստանում» և «Ռուսաստանի հոգեւոր մշակույթի օրեր Հայաստանում» ծրագրերին: Նշվել է, որ Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման 30-ամյակի շրջանակում 2022 թ. հունիսի 10-13-ը Ռուսաստանում անցկացվել են Հայաստանի մշակույթի օրեր: Միջոցառումները կայացել են Մոսկվայում և Կիևովում: Մշակույթի օրերի շրջանակում Հայաստանի ազգային ֆիլիարմոնիկ նվագախումբը և Կոմիտասի անվան ազգային քառյակը հանդես են եկել համերգներով: «Ռուսաստանի հոգեւոր մշակույթի օրեր Հայաստանում» ծրագիրը նա-

խատեսվում է իրականացնել 2022 թ. հոկտեմբերի 6-7-ը:

Կողմերն անդրադարձել են նաև կինոյի ոլորտում երկու երկրների միջև համագործակցությանը: Ռուսական կողմը պատրաստակամություն է հայտնել հայ կինոյի 100-ամյա հոբելյանի շրջանակում, որը նախատեսվում է 2023 թվականին և ներառված է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Հռչակված մարդկանց և կարևոր իրադարձությունների օրացույցում, աջակցել իսկապես տարիներին նկարահանված և ներկայումս ՌԴ կինոֆիլմերի պետա-

կան ֆոնդի արխիվում պահվող հայկական ֆիլմերի փայնացման կազմակերպման գործում:

Առաջարկվել է նաև դիտարկել հոբելյանական միջոցառումների շրջանակում «Իլ-լուզիոն» կինոֆատրոնում «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի արտադրության ֆիլմերի համատեղ ցուցադրություն կազմակերպելու հնարավորությունը:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են նաև երկկողմ հետաքրքրություն ներկայացնող այլ հարցեր:

Մարզական

Փառահեղ հաղթանակ

Ռուսիայի Մամայա քաղաքում օրերս ավարտվել է շախմատի մինչև 14, 16 և 18 տարեկանների աշխարհի առաջնությունը: Հայաստանի ներկայացուցիչներից լավագույնս հանդես է եկել Հայաստանի գործող չեմպիոնուհի Մարիամ Սկրտչյանը, որը Մ18 տարեկանների պայքարում հաղթել է բոլոր 11 պարտիաներում և նվաճել աշխարհի չեմպիոնի կոչումը:

Հայ շախմատիստուհին խոստովանում է իր համար անսպասելի էր բացարձակ արդյունքով աշխարհի Մ18 տարեկանների չեմպիոնի կոչումը նվաճելը. «Երբ մեկնում էի աշխարհի առաջնության, ընդհանրապես չէի մտածում արդյունքի մասին: Հիմա մտածում արդյոք կկարողանամ չեմպիոն դառնալ, թե ոչ ... մտածում էի միայն այն մասին, որ պետք է լավագույնս հանդես գալ և առավելագույն միավորներ վաստակել: Տեղում արդեն մտածում էի միայն հաջորդ պարտիայի մասին և այնպես էր ստացվում, որ տուրից տուր հաղթում էի: Ձգում էի, որ իմ հանդեպ վերաբերմունքն էլ փոխվել է, դահլիճում արդեն ավելի ուշադիր էին լինում իմ պարտիաներին, նայում էին, թե ինչպես էի խաղում, քանի որ 1957 թվականից ի վեր ոչ-ոքի չէր հաջողվել 11 անընդմեջ հաղթանակ տանել այս առաջնությունում: Այնպես որ, ինձ համար ես արդյունքը շուրջին էր»:

Որին միշտ մի փոքր խանգարում էր և չէի կարողանում մրցանակային տեղ զբաղեցնել»:

Մարիամ Սկրտչյանի խոսքով՝ աշխարհի պատանեկան առաջնությունում ամենագագնունքային պարտիան անցկացրել է Ադրբեջանի ներկայացուցչի դեմ սեպտեմբերի 13-ին, երբ իմացել է ՀՀ տարածքի ուղղությամբ Ադրբեջանի կողմից սանձազերծված լայնածավալ ագրեսիայի մասին. «Հետևում էինք այն ամենին, ինչ կատարվում էր մեր հայրենիքում: Հենց հաջորդ օրը պետք է մրցեի Ադրբեջանի ներկայացուցչի հետ: Հոգեբանորեն շատ ծանր էր խաղին պատրաստվելը, որպեսզի այդ լարվածությունն ու մտքերը չխանգարեն ինձ հենց տախտակի առջև»:

Մարիամ Սկրտչյանն աշխարհի առաջնությունում տարած այս հաղթանակը նվիրում է ՀՀ սահմանը պահող զինվորներին:

Մարիամ Սկրտչյանն այս տարվա հունվարին է ընդգրկվել Հայաստանի կանանց

հավաքականի կազմում, երբ նվաճել է Հայաստանի չեմպիոնությունը: Ասում է հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ջավեն Անդրեասյանի հետ փետրվարից սկսել են մարզումներն ու նախապատրաստական շրջանը. «Բավական լուրջ աշխատանքներ ենք տարել՝ շեշտը դնելով հիմնականում սկզբնախաղերի և խաղային որակները բարելավելու վրա: Վերջին մրցաշարերում արդեն երեւում էին այդ փոփոխությունները, ես կիրառում էի մեր նախապատրաստած մոտայվերներն ու շատ ուրախ եմ, որ ստացվեց լավ հանդես գալ»:

Նշենք՝ հոկտեմբերի 11-ից Մարիամ Սկրտչյանը Իտալիայում մասնակցելու է մինչև 20 տարեկանների աշխարհի անհատական առաջնությանը: Ասում է պետք է շարունակի պատրաստվել և լավագույնս հանդես գալ այդ ստուգատեսում:

Ռուսիայի Մամայա քաղաքում անցկացված շախմատի մինչև 14, 16 և 18 տարեկանների աշխարհի առաջնությունում Հայաստանի ներկայացուցիչներից ես երկուսը վերջին տուրից առաջ հավակնում էին մրցանակային տեղերի, սակայն անմասն մնացին մեդալներից: Մինչև 16 տարեկան պատանիների մրցաշարում էմին Օհանյանը վերջին տուրում պարտվել է Իսպանիայի ներկայացուցչին և 7,5 միավորով զբաղեցրել է 8-րդ հորիզոնականը:

Տարիքային նույն խմբում Արսեն Դավթյանն առավելության է հասել դազախ Բեկտուրյան Մուրադալիի նկատմամբ և 7,5 միավորով գրավել է 9-րդ տեղը: Ալեքս Սահակյանն էլ հաղթել է Հյուսիսային Մակեդոնիայի ներկայացուցիչ Անտոն Չլատկովին ու վաստակած 7 միավորով գրավեց 18-րդ տեղը:

Մեդալի էր հավակնում նաև մինչև 18 տարեկան պատանիների մրցաշարի մասնակից Մամիկոն Դարիբյանը, սակայն վերջին տուրում պարտվել է և 7,5 միավորով զբաղեցրել է 6-րդ տեղը:

Հայաստանն աշխարհի պատանեկան առաջնությանը մասնակցել է 12 մարզիկով:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Նախագիծ

Եկամտահարկի փոխհատուցման ընդլայնում

ԿԳՄՍ նախարարությունը հանրային քննարկման է ներկայացրել 33 կառավարության որոշման նախագիծ, որով առաջարկվում է փոփոխություններ կատարել մագիստրատուրայի, ասպիրանտուրայի և օրդինատուրայի այն մասնագիտությունների ցանկում, որոնցից որեւէ մեկով առկա ուսուցմամբ սովորողի աշխատավարձի եւ դրան հավասարեցված վճարումների մատուցվող հաշվարկված եկամտային հարկն ուսման վարձավճարի փոխհատուցման նպատակով վերադարձվում է:

Կարգավորման նպատակն է՝ խթանել սովորողների ուսուցումը՝ հաշվի առնելով աշխատաշուկայում առկա մասնագետների պահանջարկը, ինչպես նաեւ պետության համար առաջնահերթություն ներկայացնող ոլորտներն ու մասնագիտությունները: Վերոնշյալով պայմանավորված՝ առաջարկվում է վերանայել 33 կառավարության որոշման մեջ ներառված շուրջ 100 մասնագիտությունների ցանկը:

Կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ վերոհիշյալ մասնագիտությունների նկատմամբ հետաքրքրությունն աճել է՝ բացառությամբ որոշ (շուրջ 20) մասնագիտությունների, ինչը արտահայտվել է տվյալ մասնագիտություններով բուհերում սովորող ուսանողների քանակի աճով:

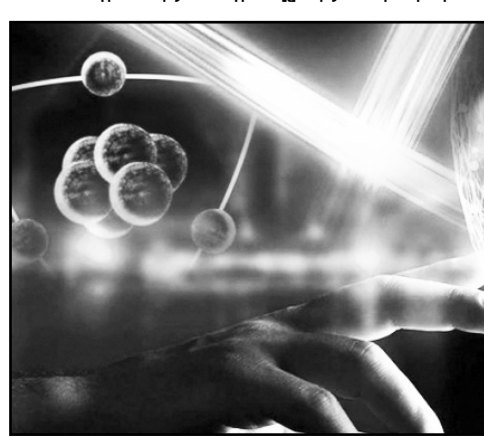
Ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է նաեւ, որ աշխատաշուկայում կան մի շարք մասնագիտություններ, որոնց գրավչությունը բարձրացնելու խնդիր է առաջացել՝ հաշվի առնելով աշխատաշուկայի պահանջարկը մասնավորապես այն, որ գյուղատնտեսության ոլորտն ունի

բարձր պահանջարկ, սակայն չկան բավարար մասնագետներ:

Այսպես՝ մագիստրոսական կրթական ծրագրեր իրականացնող մասնագիտությունների գործող ցանկին ավելացել է 11 մասնագիտություն, որոնց ներառումը առաջարկվել է համապատասխան գերատեսչությունների կողմից ներկայացնելով համապատասխան հիմքեր:

Նախագծով ներկայացված մասնագիտությունները ներառվել են «Բնական գիտություններ, մաթեմատիկա եւ վիճակագրություն», «Ճարտարագիտություն, արդյունաբերություն եւ շինարարություն», «Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն, ձկնային տնտեսություն եւ անասնաբուժություն» եւ «Ծառայություններ (սերվիս)» ոլորտներից:

«Բնական գիտություններ, մաթեմատիկա եւ վիճակագրություն» ոլորտը լրացվել է «Գեոմատիկա» մասնագիտությամբ: Մասնագիտության գրավչության բարձրացումը մեծ նշանակություն կունենա ուժային կառուցների, Կադաստրի եւ Քաղաքաշինության կոմիտեների, պետական գույքի կառավարման նախագծային, խորհրդատվական եւ շինարարական ընկերությունների համար: 33 Կառավարության 2021-2026 թթ-ի գործունեության ծրագրի համապատասխան կետով նախատեսված ազգային տարածական տվյալների միասնական ենթակառուցվածքի ստեղծման եւ այն կառավարման գործընթացում ներդրման համար «Գեոմատիկա» մասնագիտության շրջանավարտները տարբեր ոլորտներում կարող են ապահովել նախատեսված աշխատանքների արդյունավետ իրականացումը:

«Ճարտարագիտություն, արդյունաբերություն եւ շինարարություն» եւ «Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն, ձկնային տնտեսություն եւ անասնաբուժություն» ոլորտներում կատարված լրացումները պայմանավորված են գյուղատնտեսության ոլորտի տնտեսական զարգացումն ապահովող հիմնական ուղղությունների առկա խնդիրներով: Այդ նպատակով մասնագիտությունների ցանկում ներառվել են նաեւ «Ավտոմեքենաներ եւ տրակտորներ», «Բուսական եւ կենդանական ծագման մթերքների վերամշակման եւ արտադրության տեխնոլոգիա» եւ «Բուսաբուծության, խաղողագործություն, պտղաբուծություն եւ բույսերի պաշտպանություն» մասնագիտությունները:

«Ծառայություններ (Սերվիս)» ոլորտում ավելացվել է «Անվտանգությունն արտա-կարգ իրավիճակներում» մասնագիտությունը, որի ներառումը պայմանավորված է ճգնաժամերի կանխման, կանխարգելման եւ դրանց ծագման դեպքում հետեւանքների վերացման, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման ու կառավարման, պատերազմի հետեւանքներից բնակչության պատպանության արդյունավետ իրականացման գործընթացների կարելու-թյամբ:

Մասնագիտությունների ցանկից նաեւ հանվել են որոշ մասնագիտություններ՝ հաշվի առնելով գերատեսչությունների կողմից ներկայացված կարծիքը՝ հաշվի առնելով աշխատաշուկայում տվյալ մասնագիտություններով պահանջարկ Նշենք, որ նախագիծը կազմվել է հաշվի առնելով շահագրգիռ գերատեսչություններից ստացված առաջարկությունները, ինչպես նաեւ բուհերի կողմից ստացված տեղեկատվությունը՝ ըստ մասնագիտությունների բուհում սովորողների քանակի վերաբերյալ:

Յեղիսե ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Նախադպրոցական

Չափորոշիչը կփորձարկվի 60 հաստատությունում

ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանի հրամանով՝ հաստատվել է 60 նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որտեղ 2022-2023 ուսումնական տարում կիրականացվեն նախադպրոցական կրթական համալիր ծրագրերի փորձարկումը, որոնք մշակվել են ըստ նախադպրոցական նոր չափորոշիչի:

Նշենք, որ 33 կառավարության որոշմամբ՝ հաստատվել է նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը, որով սահմանվում են երեխաների ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը, կրթական ծրագրերի բովանդակությունը, երեխաներին ներկայացվող որակական պահանջները, նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության եւ զարգացման վերջնարդյունքի ապահովման հիմքերը:

Չափորոշիչի հիմքում նախադպրոցական տարիքի երեխաների կարողունակությունների վրա հիմնված մոտեցումն է, որը ներառում է ուսումնադաստիարակչական հիմնական բնագավառները, կրթական ծրագրի բաղադրիչները եւ դրանց սահմանման մանկավարժահոգեբանական սկզբունքները, երեխաների ուսումնական, խաղային բեռնվածության առավելագույն չափը կամ դրանց հարաբերակցությունը, երեխաների զարգացման ընթացքի եւ առաջադիմության մակարդակի դիտարկման ձեւերը:

Համաձայն «Նախադպրոցական կրթության մասին» 33 օրենքի՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում աշխատող մասնագետները պետք է շարունակական վերապատրաստումներ անցնեն:

Այդ նպատակով կրթության զարգացման եւ նորարարությունների ազգային

կենտրոն հիմնադրամի կողմից մշակվել են նաեւ վերանայված ծրագրերին համապատասխան վերապատրաստումների մոդուլներ: Հանրապետության նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների մանկավարժական աշխատողների համար մշակված մոդուլներով 2022 թ. օգոստոսին կազմակերպվել են վերապատրաստումներ:

Նոր չափորոշիչը միտված է նրան, որ կանոնակարգված քաղաքականություն իրականացվի նախադպրոցական եւ հանրակրթական ծառայությունների որակի ու արդյունավետության համեմատական գնահատման, ինչպես նաեւ երեխաների, ծնողների, մանկավարժական աշխատողների,

կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի, տարածքային մարմինների, կրթության հարցերով զբաղվող կազմակերպությունների, գործատուների իրազեկվածության բարձրացման ուղղություններով:

Չափորոշիչը հանդիսանում է երեխայակենտրոն կրթության հիմքը, որը հնարավորություն է ընձեռում արձագանքելու երեխաների կարիքներին եւ հետաքրքրություններին, հարգելու յուրաքանչյուր երեխայի անձը, խթանելու համատեղ ուսումնառության գործընթացը: Մասնավորապես՝ տրված է, թե նախադպրոցական կրթության ավարտին երեխաները ինչ պետք է իմանան, կարողանան անել եւ հասկանալ:

Սահմանված են հետեւյալ կարողունակությունները.

- Լեզվական եւ հաղորդակցական,
Գնահատական եւ մոտիվացիոն,
Ինքնաձանաչողական եւ սոցիալական,
Ժողովրդավարական եւ քաղաքացիական,
Թվային եւ մեդիա,
Մշակութային,
Մաթեմատիկական եւ տեխնիկական,
Տնտեսական,
Ֆիզիկական կրթության եւ առողջ ապրելակերպի:

Վերջնարդյունքներ եւ կրթության բովանդակություն

Չափորոշչով սահմանված են նաեւ երեխաների զարգացման եւ կրթական վերջնարդյունքներ, նախադպրոցական կրթական ծրագրերի բովանդակությունը, որոնք ներառում են շարժողական, խոսքի եւ հաղորդակցման, հուզական, սոցիալ-անձնային, իմացական, ինքնասպասարկման, անվտանգության, առողջ ապրելակերպի ոլորտները: Տրված են նաեւ խմբասենյակների ձեւավորման հիմնական պահանջները՝ մասնավորապես, թե ինչ սարքավորումներ եւ խաղալիքներ ու նյութեր պետք է ապահովվեն երեխայի ներդաշնակ զարգացման համար: Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում կիրառվող սարքերը, սարքավորումները, խաղալիքներն ու նյութերը պետք է համապատասխանեն երեխայի տարիքին եւ սահմանված առողջապահական նորմերին:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Գրականագիտական

Եղիշե Չարենցի կյանքն ու ժամանակը. 1920 թվական

1920, 1 հունվար – «Յառաջ»-ը (թիվ 1) «Լյուսի Թառայանին» գրքից» խորագրով տպագրում է «Իմ անցած օրերի պես» բանաստեղծությունը:

1920, 7 հունվար – Օրեր շարունակ տեսած հյուսիս հիվանդությունից թոքախտից հետո 35 տարեկան հասակում Օրենբուրգում վախճանվում է նորագույն շրջանի հայ գեղարվեստական մտածողության առաջնորդը Վահան Տերյանը, նա, ում ստեղծագործությամբ հայ գրականությունը թեևակոխում է մի նոր դարաշրջան: Նրան հուղարկավորում են Օրենբուրգի գերեզմանոցի հայկական մասում:

Վահան Տերյանի մահը հայկական միջավայրում իմացվում է երկու ամիս անց: Գույժը հայտնում է «Մշակ»-ը:

Խորեն Ռադիո. «Մեր հանգուցյալ Տերյանը եւ հրաշալի բուլշեւիկ էր, եւ ԲԼՄԻԿ-ի անդամ, եւ աշխատել է Ստալինի հետ, եւ նման այլ բաներ: Բայց ի՞նչն է նրա մեջ բուլշեւիկյան, եւ արդյո՞ք պետք է դա պահանջել նրանից: Ոչ: Բավական է, որ նա հրաշալի բանաստեղծ է <...>: Դա՛ է գլխավորը» «Հայոց լեզու եւ գրականություն», 2017, թիվ 5, էջ 51):

1920, 15 հունվար – «Հայաստանի կոոպերացիա»-ում (թիվ 1) Դ. Անանունը հանդես է գալիս «Ստի հարատևությունը» հոդվածով. «Այժմ մեր գրականության մեջ սովորություն է դարձել մեծարել «հին աստվածներին», այս բառի իսկական իմաստով: Մեկը կառուցում է Վահագնի բազիլիկը, մյուսը՝ Անահիտի, երրորդը՝ Աստղյակ: Կանոնում է մեր գրողը իր հասկացությունը մեծարել: <...>: Չեմոնցային գրականությունից պետք է անցնել միս ու ոսկոր պարունակող, իրականության շնչով թաթախված գրականության: <...>: Պետք է թողնել Վահագնին ու Աստղյակն եւ վերադառնալ հայ մարդու օրենքներն ու այստեղ լցվել արվեստագետի շնորհքով: Դարձ ղեպի ճշմարտությունը: Սակայն ո՞րն է մեր կյանքի ճշմարտությունը» (շարունակությունը թիվ 2, 31 հունվար):

Նկատի ունի Շանթին, Վարուժանին, Յարճանյանին: Այս մտայնությամբ եւ հավանա Անանունի քննադատության, տարվա ընթացքում Չարենցը գրում է «Աստղիկ» բանաստեղծությունը եւ նույն թվականին տպագրում նույն «Հայաստանի կոոպերացիա»-ում (թիվ 17, սեպտեմբերի 15): «Աստղիկ»-ը հեթանոսական դարձի արձագանք էր:

1920, 15 հունվար – «Հայաստանի կոոպերացիա»-ում (թիվ 1) տպագրում է «Լյուսի Թառայանին» գրքից» խորագրով բանաստեղծությունները «Օրերը հուր են հիմա», «Նոր է կարոտս հիմա»: 1922-ին գետեղել է «Ողջակիզվող կրակ» շարքի «Առավոտ» ենթաշարքում:

1920, 15 հունվար – Կարսում գրում է «Օրհորդ Աշխենին» բանաստեղծությունը: Աշխեն Թաթուլյան-Իսահակյանը՝ ծնված 1900 թ., որպես զանգազան աշխատել է Կարսում Ձատիկյանին պատկանող «Բաժակ թեյ» պանդոկում: Հիշում է Չարենցը հաճախակի է այցելել, առանձնացել ու գրել: Մտերմացել են: Հենց պանդոկում էլ գրել ու նրան է հանձնել հիշյալ բանաստեղծությունը. «Աշխենի ասելով Չարենցը շատ աղքատ էր ապրում, միշտ կարիքի մեջ, «հագին կանոնավոր շոր չկար»» (ԳԱԹ, 2Ֆ, 232): Ըստ Վ. Պարսամյանի՝ այդ բանաստեղծությունն ինքը գրի է առել Աշխենից լսելով, ինքնագիրը չկա (տպագրել է ԳԹ, 1956, թիվ 18), իսկ Աշխենին Չարենցի մակագրած գրքերը «Բանաստեղծություններ: Ծիածանը» («Անկեղծ հարգանքով օր. Աշխենին») եւ «Ամբոխները խելագարված» («Հարգելի օրհորդ Աշխենին, Եղիշե Չարենցից»), նվիրել է ԳԱԹ-ին:

1920, 26 հունվար – Չարենցը գալիս է Երեւան, ներկայանում Նիկոլ Աղբալյանին եւ նշանակվում Հայաստանի Հանրապետության հանրային կրթության եւ արվեստի

նախարարության հատուկ հանձնարարությունների կոմիտե (ԳՄ, էջ 273):

Ըստ Աղբալյանի «Եղիշե Չարենցն ու ես» հուշի՝ «Մտավ աղքատիկ հագուստով մի նիհար երիտասարդ, անխնամ մազորով մի գլուխ վտիտ ուսերին, դեմքի մորթը տեղում ու բաշված եւ քիթը մեծ ու սուր: <...>: Լրագրի մեջ կարդալով դասախոսության մասին, թողած է պաշտոնատեղին եւ եկած է Երեւան: Ասացի, որ նախարարության նախահաշվի մեջ նշանակված է մի պաշտոն. «անձնական քարտուղար»: Այդ պաշտոնի համար մարդ չեմ հրավիրած. ես ինքս եմ իմ քարտուղարը, մարդու կարիք չունիմ: Բայց հիմա ես ձեզ նշանակում եմ այդ պաշտոնին: Շենքիս մեջ ունեմ մի ազատ սենյակ. կարող եք այնտեղ ապրել: Բայց ձեր «պաշտոն» արդարացնելու համար պետք է մի բան անեք. կազմեք նախարարության շենքի իրացանկը: Դուք ազատ եք, երբ ուզեք՝ եկեք պաշտոնի» (Ն. Աղբալյան, Եղիշե Չարենցն ու ես (Գյուլքար հայ գրականության համար).- «Ակոս», 1945, 2. գիրք, էջ 330-331; «Գրական-քննադատական երկեր», 1959, էջ 329-330; «Չարենցի հետ: Հուշեր», 1997, էջ 61-62):

Նշանակման հրամանը ստորագրել է Աղբալյանը: Մի բան անելու համար պետք է կազմեր նախարարության «իրացանկը»: Աղբալյանի նպատակն էր՝ «հնար տալ ապրելու եւ իր կոչումին հետեւելու»: Աշխատավայրը գտնվել է Նալբանդյան 58 հասցեում:

Հունվարի 1-ից չէր կարող լինել Երեւանում, քանի որ «Օրհորդ Աշխենին» բանաստեղծությունը գրել է հունվարի 15-ին Կարսում, եւ նույն օրն էլ նույն տեղում նրան է նվիրել նշված գրքերը:

Ըստ Ա. Չարենցի՝ Կարսից արդեն անվերադարձ դուրս է եկել 1920 թ. հունվարի 23-25-ի միջակայքում, «Երեւան է հասել հունվարի 25-26-ին՝ կեսօրից առաջ» («Եղիշե Չարենց», I, էջ 573, 585): Ըստ Գառնիկ Անանյանի՝ Չարենցը պաշտոնի է նշանակվել հունվարի 26-ին («Չարենցի հետ», 1980, էջ 59): Ավելացնենք, որ նախապես Անանյանը սխալվել էր. «1919-ի դեկտեմբերին Ե. Չարենցը գալիս է Երեւան» («Եղիշե Չարենցը եւ ռուս գրականությունը», էջ 148):

Ի՞նչ էր անում Չարենցը նախարարությունում. Աղբալյանի տեղակալ Պողոս Սոսոնիկյանը բողոքել է. «Դուք նրան երես եք տալիս, պարոն Աղբալյան, ոչ մեկի չի ենթարկվում, ոչինչ չի անում, նախարարության իրացանկն էլ դեռ չի կազմել»: Բարեհոգի ժպիտով Աղբալյանը պատասխանում է. «Դուք խելոք մարդ եք, պարոն Սոսոնիկյան, Չարենցը վաղը կարող է գրել մի բանաստեղծություն, որն ավելին կարժենա, քան նախարարությանը ամբողջ փտած գույքը... Հանգիստ թողեք նրան» (գրույցին ներկա է եղել Կարո Սելիք-Օհանջանյանը եւ պատմել Գ. Անանյանին, «Եղիշե Չարենց», 1987, էջ 57):

Նախարարությունում աշխատած ժամանակ Երեւանում Չարենցն ապրել է Դերենիկ Դեմիրճյանին հատկացված արվեստի վարչության գրասենյակում, ապա Նազարովսկայա փողոցում:

1920, հունվարի վերջ - փետրվար – «Յառաջ» օրաթերթը (29 հունվար, թիվ 20, 7 փետրվար, թիվ 28, 21 փետրվար, թիվ 39, 24 փետրվար, թիվ 40) տպագրում է Գ. Նալբանդյանի ստորագրությամբ հանդես եկող Վարդգես Ահարոնյանի «Հայ գրականությունը 1919 թվին» հոդվածը: Անդրադառնալով մի քանի հեղինակների՝ նա հիմնականում քննաբանում է Չարենցի գրքերը, հատկապես «Ամբոխները խելագարված»-ը եւ, հակադրվելով Աղբալյանի դրույթներին, ժխտում Չարենցին: Նրան հատկապես զայրացնում է «բուլշեւիկյան քաղաքացիական կռիվների» անդրադարձը «Ամբոխներ...»-ում: Ըստ նրա՝ «Չարենցի կարողությունը մեծ չէ եւ որոշ, բայց նա կա, եւ նրա ամենամեծ հայտնագործությունը, որ 19 թվին բաշխեց մեզ, նրա բուլշեւիկյան կռիվների մի դրվագն է բանաստեղծորեն կերտած»: Համատարած իջեցումն ավարտվում է այսպիսի գնահատությամբ. «Եվ այն խոյանքը, որ դրել է Չարենցը իր «Ամբոխները խելագարված»-ի մեջ, եւ այն պաշտումը, որ նա ունի դեպի ամբոխը, թափն ու կռիվը, կմնա 19 թվի հայ քնարերգության լավ գյուտերից, լավ էջերից մեկը»:

«Մեր կարծիքով՝ դեռ Չարենցը իրեն չգտած բանաստեղծ է: Նա նաեւ անհավասարակշիռ է որպես գեղագետ... Չարենցը անգիտակ եւ ինքնաբերական երգիչ է. այս անգամանքը իրավունք է տալիս մեզ, ելնելով հոգեբանական մի շարք որոշ դրույթներից, ասելու, որ այսքան ծայրահեղ կենսահիացումը, որը յուրահատկորեն հիմնավորված չէ, կարող է տեղի տալ՝ չստեղծելով ոչինչ մնայուն»:

Գ. Անանյանը Գ. Նալբանդյանի ստորագրությունը համարում է Գառնիկ Շահինյանի գրչաձուռը, (տես՝ Գ. Անանյան, «Եղիշե Չարենց», 1987, էջ 54-55: Գառնիկ Շահինյանի մասին տես՝ Գ. Գասպարյան, Բանաստեղծն ու իր ընթերցողը.- «Հայ գրականություն», VI, 2017, էջ 311-321):

1920, 5 փետրվար – Մոսկովյան պրոլետկուլտից առանձնանում եւ լուսժողովին կից ձեւավորվում է «Կուզնիցա» խմբակցությունը, որի գաղափարական անդրադարձները թափանցում են հայ իրականություն:

1920, 18 փետրվար – «Գառնիկ Բալաշյանից սիրելի Եղիշե Չարենցին» ընծայագրով ստանում է վերջինիս «Ներշնչումներ» (Վաղարշապատ, 1908) բանաստեղծությունների ժողովածուն: Քիչ ներբերում Չարենցի տողն է. «Դառն խորհուրդը սիրո...ե, որ վերաբերում է նրանց փոխհարաբերություններին»:

1920, 29 փետրվար – «Հայաստանի կոոպերացիա»-ում (թիվ 4) Դավիթ Անանունը «Իմացության թախիծը» գրախոսությամբ

անդրադառնում է Թումանյանի «Քառյակներ» (Թիֆլիս, 1920) գրքին:

1920, փետրվար - հունիս – Գրում է «Ենալե պրոֆիլը Չեր (Գալանտ երգեր)» շարքը՝ նվիրված Արմենուհի Տիգրանյանին: Ընդգրկում է 26 բանաստեղծություն, որից 10-ը տրիտլետ: Հինգ բանաստեղծություն 1921-ին տպագրվել է «Գեղարվեստ»-ում (թիվ 7), իսկ շարքն ամբողջությամբ՝ Եժ, I հատորում (1922) «Արմենուհի Տիգրանյանին» ուղեղծով:

Չարենցի շարքի «Գալանտ երգեր» ենթավերնագրի համար նախադրյալ կարող էր հանդիսանալ Պոլ Վեռլենի «Գալանտ տոնակատարություններ» («Les fetes galantes», 1869) ժողովածուի վերնագիրը:

Երեւանյան գրական երեկոներից մեկում կարդում է գործեր նշված շարքից եւ արժանանում Շանթի հավանությանը: Չորսանը վկայում է. «Այդ հավաքություններից մեկում կարդաց «Ենալե պրոֆիլը». Լեւոն Շանթը համակրանքով խոսեց Չարենցի մասին: Դա եւս նպաստեց Չարենցի համբավին» («Հուշեր Եղիշե Չարենցի մասին», 1986, էջ 69):

Չարենցի պոեզիայի մշտական ուղեկից Երգի դիցուհին այստեղ ներկայանում է Բարձրաշխարհիկ Տիկնոջ կերպարանքով: Շարունակում է պառնասականների ներկայությունը՝ Լըկոնտ դը Լիլի, Թեոֆիլ Գոթե, Դերեդիա, նաեւ խորհրդապաշտների (Վերլեն, Բյուկ, Տերյան) ավանդույթը. աչքի առջեւ Գեղանի Տիկինն է՝ իր բոլոր հմայքներով, քմայքներով, զուգսերով, նագերով, բույրերով ու շարժումներով: Ակնհայտ է ֆրանսիական պառնասականների ներկայությունը՝ Լկոնտ դը Լիլի պոեզիայի անմիջական ներգործությունն ու հեղինակի առկա մասնակցությունը, Թեոֆիլ Գոթեի «Ենալետ եւ կանեյաներ» (1852) հուշանվերային գրքի շունչը, ժոզե Մարիա Զերեդիայի հնչյունների քանդակային նրբագեղ արտահայտչականությունը («Ռազմավար», 1893): Ընդհանրություններ ունի Տերյանի «Կատվի դրախտ», Բյուկի «Չլուսն դիմակ», Ռիլկեի «Նոր բանաստեղծություններ» շարքերից, Բոլլեի «Չարի ծաղիկներ»-ի հետ:

Եղիշե Չարենց - Արմենուհի Տիգրանյան (1888, 21. V. Գյումրի – 1962, 11. XII. ԱՄՆ) անձնական հարաբերությունները ձեւավորվել ու խորացել են 1920-ի հունվարի վերջից: Իրար կարող էին ճանաչել «Պանդուխտ» գրական ակումբի հանդիպումներից: Մտերմացել են Աղբալյանի գլխավորած նախարարությունում, ուր միասին աշխատում էին: Կարսից վերադառնալուց հետո Չարենցը ներկայացել էր նրան, նրա միջոցով՝ Աղբալյանին: Արմենուհին Արմեն Տիգրանյանի քույրն էր, Ավետիս Ահարոնյանի որդու՝ հանրապետության դատախազ Վարդգես Ահարոնյանի կինը:

Արմենուհին մինչեւ 7-րդ դասարանը գիմնազիական կրթություն է ստացել ծննդավայրում, այնուհետեւ ուսանել է Թիֆլիսի կանանց բարձրագույն դասընթացներում:

Կապված էր հայ գրական շրջանակների հետ: Նրանով խանդավառված էին Թումանյանը, Տերյանը:

Տերյանի հետ 1910-1912 թթ. հանդիպել են, ունեցել են նամակագրական կապ (Տերյանի երեք նամակները հասցեագրված Արմենուհի Տիգրանյանին տես՝ Եժ, IV, 1979, էջ 24-26, 39-41, 47-48): Թիֆլիսից 1910-ին Տերյանին հասցեագրած իր մի նամակի մեջ Տիգրանյանը գետեղել է բանաստեղծություններ՝ «Գարուն»-ում տպագրելու համար, եւ հարցնում է ժամանակի մետրիկարծիքը: Պարզվում է, որ ինքը նախապես ստացել է Տերյանից նամակ, որի մեջ նշումներ կան իր բանաստեղծությունների վրա (ԳԱԹ, ԿՄՖ, 779):

շարունակությունը՝ էջ 10

Հետահայաց

Համընդհանուր խռովքի թելադրանքով Կամ՝ մի քիչ թվաբանություն

Այդ ե՞րբ եղավ... Ինչպե՞ս եղավ... Ինչո՞ւ եղավ... Ո՞րն էր այն առաջին ճակատագրական զիջումը, նահանջը, որ շարունակվեց 10 տարի, 100 տարի, 5 դար, հազարամյա... Դարձավ 1045-ի Անիի կործանումից, Գագիկ Երկրորդ վերջին Բագրատունի արքայի եղերական վախճանից մինչև 1915-ի ցեղասպանությունը ձգվող մի չարչարանաց հավերժություն... Այդքան երկա՞ր մի հոգեվա՞րք... Այդքա՞ն հզոր, ամե՞ն բանով հզոր, մարդկային պատմության ամեն նոր հանգրվանի առաջամարտիկ, Քրիստոնեությունն առաջինը պետականորեն ընդունած, աշխարհին ամենից ինքնատիպ ու փառահեղ քաղաքակրթություններից մեկը պարզեւած, այդքա՞ն կարող ու այդքա՞ն անբեն ու ամենասե՛ր, այդքա՞ն ամենքին նման ու ամենքին հարմարվող, ամենքին տեր ու ամենքին ծառա՞, բայց այդքան ինքնասպա՞ն...

Ո՞վ էր, ի՞նչն էր ստիպում Պատմահորը գրել «Թեպետ եւ ենք ածու փոքր...»... Ախր, այդ ունի՞ց էիր փոքր, Քերթողահայր, այդ քանի՞ ազգ ու ազգություն կար աշխարհում, եւ դրանց ո՞ր մասն էր քեզանից մեծաքանակ կամ քեզանից առաջավոր ու հզոր... Այդ «փոքր» բառը մնաց ոչ միայն քո «Չայոց պատմության» կամ մեր պատմագիտության մեջ իբրեւ դառնացած մի պահի ասված խոսք, այլեւ դարձավ հոգեբանություն, անհաղթահարելի մի հիվանդություն, որ ժամանակների մեջ ո՛չ միայն չբուժվեց, այլեւ վերածվեց «ստրկախտի» ընդհուպ մինչև 20-րդ դարավերջ...

Ո՞վ, ի՞նչը ստիպեց քեզ, Փո՛քր Սիեթ, որ անհա՛ղթ էիր, անպարտելի՞ ու անմահ, հեռանա՛լ աշխարհից, ինքնակամ գնալ ու փակվե՛լ Ազրավաքարում...

Սասունցի՛ Դավիթ, որքան ուժեղ, այնքան միամիտ Դավիթ, մինչև Ձե՛նով Օհանը չկանչեց, չելար հորից... Ի՞նչ է, չէ՞ր հավատում, որ հենց քեզ թափ տաս, ելնելու ես հորից, ինքնուրույն, եւ քո՛ ուժով, որքա՞ն էլ որ հորը խորը լինի կամ հսկա քարեղով փակված...

Անպարտելի՛, անասելի՛ հզոր ու այդքան անվատա՞հ... Եղե՞լ է գեթ մի դեպք, որ օտարից հոգնած ապավինես միայն Քո՛ ուժին, ու սխալված ու պարտված

լինես: Երբեք: Միշտ սխալվել ու պարտվել ես, երբ հույսդ դրել ես ուրիշի օգնության վրա:

Քո աստեղային ժամերին, երբ սթափվել ես մի պահ ու թափ ես տվել Քեզ Քո էպոսի հերոսի նման, միշտ հաղթել ես, ու չկա՛ մի ուժ այս արեւի ներքո, որ կասեցնի Քո հաղթական ելքը ամենամանելանելի վիճակից անգամ... Եթե միայն Ի՛նքդ, Ի՛նքդ կամենաս ու քայլդ անես միայնակ, մեն-մենակ, ինքնուրույն, Քո՛ սեփական բազկի ու մտքի ուժին ապավինած... Ինչպես Սարդարապատում, ինչպես Արցախում...

Այդ ունի՞ց ես փոքր կամ փոքրաթիվ... Աշխարհում շուրջ 5000 ազգ ու ազգություն կա: Դրանցից միայն մոտ 200-ը ունեն պետություն, որոնց աշխարհը ճանաչել ու

հաշվի է առնում որպես այդպիսին: Դրանց շարքում Դու Քո բնակչության թվով առաջին հարյուրյակի մեջ ես, տվյալ լեզվով խոսողների թվով 75-րդն ես, իսկ աշխարհում տարածվածության հաշվարկով հայերենը գտնվում է աշխարհի ամենատարածված լեզուների առաջին տասնյակում... Դե, ասա՛, այդ ի՞նչ հաշվարկով ես Դու փոքր... Ու ասա՛ նաեւ՝ ունի՞ց ես պակաս եւ ինչո՞վ... Խեղքո՞վ: Քաջությա՞նք: Ծագումո՞վ: Լեզվո՞վ: Մշակույթո՞վ... Գուցե ռազմական տաղանդո՞վ... Վիրավորվեցի՞ր... Անդրանիկն աշխարհի միակ զորավարն է, որ որեւէ ճակատամարտ երբեւէ տանուլ չի տվել... Հապա այդ ինչպե՞ս եղավ, ինչո՞ւ եղավ...

Հարունակությունը՝ էջ 7

Ստեփանակերտը կրկին ալեկոծված է

Համընդհանուր խռովքի թելադրանքով Կամ՝ մի քիչ թվաբանություն

սկիզբը՝ էջ 6

Դու արդեն ելել ես Ազգավաքարից: Վկա՝ Քո 25-ամյա անկախությունը: Ե՞րբ պիտի մոռանաս «բարեկամ» օտարի գոյությունը, որպեսզի այլևս երբեք չպարտվես ոչ բարեկամ օտարներին... Թույլ տուր՝ հավատամ, որ այսօր, ապրիլյան այս վերջին քառօրյա պատերազմում Քո հերթական հաղթանակից հետո, Դու վերջնականապես սթափվել ես Քո հազարամյա նիրհից ու Քո **արքայական** արժանապատվությամբ քայլ առ քայլ վերականգնելու ես նաեւ Քո **Մեծ Հայրենիքը**: Քո՛, միայն Քո մտքով, ու Քո, միայն Քո բազկի ուժով, ամբողջությամբ, առանց որեւէ զիջումի, որովհետեւ Դու Քո բոլոր զիջումներն արել, ապրել ու սպառել ես արդեն հազար տարի...

... Տասը տարի առաջ՝ հունվարի առաջին օրերին, լրատվամիջոցները տեղեկացրին ադրբեջանցիների հերթական բարբարոսական արարքի մասին... ցուցադրվում էին Իրանի տարածքից նկարահանված կադրեր, որոնցում ազերի զինվորները հսկա մուրճերով ջարդոկաբար էին անում հայկական մշակույթի վերջին բեկորները՝ նախիջեւանյան 10.000 խաչքարերի վերջին մասունքները... Քանի՞ եկեղեցի, քանի՞ խաչքար, հայկական մշակույթի քանի՞ անգին վկայագիր է ոչնչացվել 1920-ից ի վեր... Ո՞վ է հաշվել: Այդ թվականից սկսած ռուս բոլշևիկների կողմից արհեստականորեն ստեղծված Ադրբեջան վարչական միավորին բռնակցված Նախիջեւանում (փառք Աստծո, Արցախն այսօր ազատագրված է) քանի՞ հայ է սպանվել, տարհանվել... Պատմագիտական տվյալներն ու իրողությունները չբավարկենք: Մանավանդ որ պատմությունն չունեցող եւ այդ պատճառով էլ պատմագիտություն չսիրող մեր սինկլոր թշնամու մի ներկայացուցիչ (հիշո՛ւմ եք 80-ականների վերջերին ազերիների գրողների միության Անար անունով նախագահին) կարող է բարբաջել, թե հայերը մազոխիստ են...

«*Լավը չես, խեղճ ես, լավը չես, զավակս, որդիս, առաջնեկս, իմ հույսս, իմ թանկս, լավը չես, մեջդ վրեժ չկա... Ինչ իմացողի հարցնում եմ՝ գովում ու ծիծաղում է - իբր թե լավն ես, խղճով ես, եւ եղ ծիծաղն իմ սրտին դանակ է դառնում, զավակս, զավակս... մարդ չպիտի ենքան քաղցր լինի՝ որ կուլ տան ու չպիտի ենքան դառը լինի՝ որ քթեն: Քեզ կուլ են տվել ու գովում են, զավակս, քեզ կուլ են տալիս: Ասում ես խիղճ, բայց խիղճը գիտե՞ս երբ է խիղճ - երբ գազանի մեջ է: Քոնը խիղճ չի, խեղճություն է», - ասում է Զրանտ Մաթեոսյանը... Ինչո՞ւ խղճացիք: Պահը եկել էր՝ դարավոր ոսոխի այդ մի հատվածը աշխարհի երեսից ի սպառ ջնջելու... Էլ ինչո՞ւ ենք պաշ-*

տում **Նժդեհին**. «*Ուժն է ծնունդ իրավունք»,* եթե չպիտի լինենք նրա պես վճռական: Էլ ինչո՞ւ ենք հպարտանում պատմությամբ ու հիշում պատմահորը. «*Սահմանք քաջաց՝ զենք յուրյանց»,* եթե... շիրմաքար պղծողին պետք է պարզապես ոչնչացնել... Լու՛յս իջնի հոգուդ, **Խրիմյան Հայրիկ**, «*երկաթե շերտփի*» Քո դասը դեռ չենք սերտել ինչպես որ հարկն է ու դարձյալ ապավինում ենք թղթ «*շերտփներին*»... Մինչեւ ե՞րբ...

Մշակութային այդ եղեռնագործությունից օրեր անց հայ սպային եվրոպայի կենտրոնում կացնահարած սինկլոր մարդասպանին Ադրբեջանը հռչակեց տարվա մարդ... Ի՞նչ մարդ... Իր հավաքական ամբողջության մեջ լույսի թշնամի, խաղաղության հակոտնյա ոսխար (թուրք, թե ազերի) չի կարող հանդուրժել եւ ոչ մի **բարի գոյություն**՝ անգամ իր տիրապետության ներքո... Իր **չար** բնույթը թույլ չտվեց հանդուրժել անգամ նախիջեւանյան խաչքարերի վերջին փշուրների լուռ վկայությունը իր **գողացած տարածքում**... Ո՞րք թվարկել եւ ինչո՞ւ թվարկել: Ամեն օր, ամեն ժամ իր վայրագ դեմքը թաքցնել անգամ չփորձող գազանը եղել է մնում է վտանգավոր, քանի դեռ ոչնչացված չէ **ի սպառ**...

... Ուզենք, թե չուզենք, մենք ականամ ներքաշված ենք մեծ պատերազմի մեջ: Այն սկսվել է 1000 տարի առաջ, երբ առաջին անգամ թուրք տարրը մտավ Հայկական Լեռնաշխարհ: Չենք ուզեցել, չէ՞, բայց նա տարիներով, դարերով խնել է մեր արյունը, մեր հայրենիքում ստեղծել է պետություն, երկիր, ոչնչացրել է մեզ ու մեր ստեղծած քաղաքակրթությունը 1000 տարի՝ ընդհուպ մինչեւ ցեղասպանություն... 1000 տարի մեր խաղաղասեր էության թելադրանքով մենք մեզ միշտ խաբել ենք, թե պատերազմն ավարտվել է, թե վերջապես մեզ բաժին մնացած այս մի փշրանք հողակտորի վրա գոնե կարող ենք ապրել ու ստեղծել խաչով ու գրչով, բառով ու մուրճով, մտքով, քանքարով...

Ավա՛ղ... պատմության դասերն այդպես էլ մինչեւ վերջ չենք սերտում ու մերթնդները ստիպված ենք լինում ինքներս մեզ հիշեցնել, որ ազգերի միջեւ, ինչպես բնության մեջ, գործում է **գոյության կռվի սկզբունքը**:

Մանավանդ, որ գողը մտել է տունդ, դու, ուզես, թե չուզես, նա գիտի, որ գող է, նա վախենում է քեզանից: Որքան էլ դու մոռանաս, նա չի մոռանում, վախից կծում է... անընդմեջ, անընդհատ, ամեն անգամ, երբ երախը հասնում է կրնկիդ... Իսկ դո՞ւ... «*Թե՞ էդքան դուրեկան է ծնկներն օջախին դեմ անել, ժպտալով ննջել ու հուսալ ու հավատալ, թե աշխարհը բարի է*», - դարձյալ ասողը Զրանտն է... Չգիտեմ... Գուցե ավելո՞րդ են զգացական այս դատողությունները, որ կարող են լինել ու կան յու-

րաքանչյուր հայի գիտակցության մեջ: Բայց ինչո՞ւ մեր փորձը, մեր քաջությունը, մեր հայրենասիրությունը, մեր ազատասիրությունը արդեն 1000 տարի չեն դառնում թշնամուն չնեղող ու արժանի հարված հասցնող իրական ուժ (բացառյալ աստեղային ժամերին դրսևորվող բռնկումները): Նույնիսկ Արցախն ազատագրելուց հետո էլ (կարծես թե մեղավոր ենք եղել, որ հաղթել ենք մեր դեմ սրով ելածին) մեր ենթագիտակցության մեջ երբեմն գլուխ է բարձրացնում փոխզիջման գաղափարը: Ի՞նչ փոխզիջում, Տե՛ր Աստված... Հաղթողին չեն դատում: Իսկ եթե փորձում են դատել, հաղթողը կրկին է հաղթում... ու այնքան, մինչեւ որ այլևս չեն դատում...

Ուզենք, թե չուզենք, քնենք, թե արթուն մնանք, թշնամին չի քնում երբեք: Ուրեմն, ուզենք, թե չուզենք, ստիպված ենք լինել զգոն, արթուն, արագ եւ համապատասխան հարված հասցնող... «*Ուժեղի մոտ միշտ էլ թույլն է մեղավոր*»... Հերիք է, որքան արդար եղանք, փորձենք լինել նաեւ ուժեղ: Այլընտրանք չունենք: Պատերազմը չի ավարտվել: Իսկ եթե պատերազմ է, չխաբվենք զինադարներին: Պատերազմի ժամանակ իրավունքի խնդիր չկա, կա միայն հարվածելու՛, ամեն գնով ու միջոցով թշնամուն ոչնչացնելու՛ խնդիր: Մանավանդ որ հակառակորդը հենց այդպես էլ վարվում է մեզ հետ արդեն 1000 տարի:

1994 թվականին կնքված զինադադարից հետո Աստծո գրեթե յուրաքանչյուր օր այն խախտվել է՝ ընդհուպ մինչեւ վերջին ուխտագրուժ հարձակումը, որ եւ անսպասելի էր, եւ սպասելի... Պետք չէ զարմանալ, առավել եւս՝ վրդովվել: «*Գորշ գայլը*» իր կաշին չի փոխել արդեն հազար տարի: Եվ արդեն հազար տարի պատերազմ է հայտարարել մեզ եւ գործում է՝ ինչպես պատերազմում: Եվ պետք է իրերին նայել, առավել եւս՝ հակառակորդի հետ մեր հարաբերություններն ընկալել ոչ թե մեր խաղաղասեր ոգու տեսանկյունից, այլ պատկերացնել եւ ետադարձել՝ ինչպես պատերազմում:

Աշխարհը փոխվում է: Փոխվում են հարաբերությունների ձևերը, բայց մնում է մրցակցությունը, գոյության կռիվը... Փոխվում են պատերազմի զենքերը, բայց չի փոխվում թշնամին, մանավանդ, եթե գոյատևում է քեզանից զավթած քո հայրենիքում եւ պիտի քեզ հարվածի՝ քանի դեռ դու կաս, եւ քանի դեռ ինքը պարտված չէ վերջնականապես:

Զա՛րկ, լաո, զարկողին՝ զա՛րկ: Պատերազմում՝ ինչպես պատերազմում:

Գագիկ ՄԻՆԱՍՅԱՆ
«Կրթություն», թիվ 17, 20.04.2016թ.

Հայրենիքիս հետ

Վաղուց թեև իմ հայացքը Անհայտին է ու հեռվում
Ու իմ սիրտը իմ մտքի հետ անհուններն է թափառում,
Բայց կարոտով ամեն անգամ երբ դառնում եմ դեպի քեզ՝
Մըղկըտում է սիրտըս անվերջ քո թառանջից աղեկեզ,
Ու գաղթական գավակներիդ լուռ շարքերից ուժասպառ,
Ե՛վ գյուղերից, ե՛ւ շեներից՝ տըխ՛ւր, դատարկ ու խավար,
Չարկվա՛ծ հայրենիք,
Ձըրկվա՛ծ հայրենիք:

Խըռընըվում են մըտքիս հանդեպ բանակները անհամար,
Տըրորում են քո երեսը, քո դաշտերը ծաղկավառ,
Ու ջարդարար ոհմակները աղաղակով վայրենի,
Ավարներով, ավերներով, խընջույքներով արյունի,
Որ դարձրին քեզ մըշտական սեւ ու սուգի մի հովիտ,
Խեղճ ու լալկան քո երգերով, հայացքներով անժըպիտ,
Ողբի՛ հայրենիք,
Որբի՛ հայրենիք:

Բայց հին ու նոր քո վերքերով կանգնած ես դու կենդանի,
Կանգնած խոհո՛ւն, խորհըրդավոր ճամփին նորի ու հընի.
Հառաչանքով սըրտի խորքից խոսք ես խոսում Աստու՛ հետ
Ու խորհում ես խորին խորհուրդ տանջանքներում չարաղետ,
Խորհում ես դու էն մեծ խոսքը, որ տի ասես աշխարհքին
Ու պիտ դառնաս էն երկիրը, ուր ծըգտում է մեր հոգին -
Հույսի՛ հայրենիք,
Լույսի՛ հայրենիք:

Ու պիտի գա հանուր կյանքի արշալույսը վառ հագած,
Հագա՛ր- հագար լուսապայծառ հոգիներով ճառագած,
Ու երկնահաս քո բարձունքին, Արարատի սուրբ լանջին,
Կենսաժըպիտ իր շողերը պիտի ժըպտան առաջին,
Ու պոետները, որ չեն պըղծել իրենց շուրթերն անեծքով,
Պիտի գովեն քո նոր կյանքը նոր երգերով, նոր խոսքով,
Ի՛մ նո՛ր հայրենիք,
Հըզո՛ր հայրենիք...

Ռավենսայում

Արարատի ծեր կատարին
Դար է եկել, վայրկյանի պես,
Ու անցել:

Մահախուճապ սերունդների
Աչքն է դիպել գագաթին,
Ու անցել:

Անհուն թվով կայծակների
Սուրն է բեկվել աղամանդին,
Ու անցել:

Հերթը հիմա քոնն է մի պահ.
Դու էլ նայիր սեզ ճակատին,
Ու անցիր...

Արածանի

Եղիշե ՉԱՐԵՆՑ Վահագն

Փրկության արե՛ւ Վահագնիդ տեսար...
Հ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հրդեհի աստված, հրդեհ ու կրակ,
Օ, Վահագն արի: Տեսնում եմ ահա,
Որ ծիծաղում ու քրքջում են նրանք,
Արնաքան ընկած դիակիդ վրա:
Թե մի՞ ֆ էիր դու... Եկան, երգեցին
Մի հին իրիկուն գուսանները ծեր,
Որ հզո՛ր ես դու, հրոտ, հրածին,
Որ դո՛ւ կբերես փրկությունը մեր:
Ե՛վ հավատացինք, հարթած ու գինով,
Որ դու կաս՝ հզոր, մարմնացում Ուժի-
Իսկ նրանք եկան՝ արյունով, հրով
Մեր երկիրը հին դարձրին փոշի...
Ե՛վ երբ քարշ տվին դիակդ արնաքան,
Որ մետեն քաղցած ոհմակներին կեր-
Մեր կյանքի հիմներն անդունդը ընկան
Ե՛վ արնոտ միզում ճարճատում են դեռ...

* * *

Ես իմ անուշ Հայաստանի արեւահամ բառն եմ սիրում,
Մեր հին սագի ողբանվագ, լացակունած լարն եմ սիրում,
Արնամման ծաղիկների ու վարդերի բո՛ւյրը վառման,
Ու նաիրյան աղջիկների հեզաճկուն պարն եմ սիրում:

Սիրում եմ մեր երկինքը մուգ, ջրերը ջինջ, լիճը լուսե,
Արեւն ամռան ու ձմեռվա վիշապածայն բուքը վսեմ,
Մթուն կորած խրճիթների անհյուրընկալ պատերը սեւ
Ու հնամյա քաղաքների հազարամյա քա՛րն եմ սիրում:

Ո՛ւր էլ լինեմ – չե՛մ մոռանա ես ողբածայն երգերը մեր,
Չե՛մ մոռանա աղոթք դարձած երկաթագիր գրքերը մեր,
Ինչքան էլ սո՛ւր սիրտս խոցեն արյունաքան վերքերը մեր -
Էլի՛ ես որբ ու արնավառ իմ Հայաստան - յա՛րն եմ սիրում:

Ի՛մ կարոտած սրտի համար ո՛չ մի ուրիշ հեքիաթ չկա.
Նարեկացու, Քուչակի պես լուսապսակ ճակատ չկա.
Աշխարհ անցի՛ր՝ Արարատի նման ճերմակ գագաթ չկա.
Ինչպես անհաս փառքի ճամփա՝ ես իմ Մասիս սա՛րն եմ սիրում:

Վահան ՏԵՐՅԱՆ

* * *

Մի՛ խառնեք մեզ ձեր վայրի, արջի ցեղերին, -
Մեր երկիրը ավերված, բայց սուրբ է եւ հին:

Գերված ենք մենք, ո՛չ ստրուկ - գերված մի արծիվ,
Չարության դեմ վեհսիրտ միշտ, վատի դեմ ազնիվ:

Որպես լեռն է մեր պայծառ տեսել հազար ծյուն,
Այնպես նոր չեն մեզ համար դավ ու դառնություն:

Բարբարոսներ շատ կըզան ու կանցնեն անհետ,
Արքայական խոսքը մեր կմնա հավետ:

Բաբելոնն է եղել մեր պոստյանը՝ տե՛ս –
Անհետ կորել է, անցել է - չար մշուշի պես:

Չի հասկանա ձեր հոգին եւ ծույլ, եւ օտար,
Տաճար է մեր երկիրը՝ սուրբ է ամեն քար:

Ասորիքն է եղել մոր թշնամին - ահա՛
Դաշտ է տեղը եւ չըկա քար քարի վրա:

Եգիպտական բուրգերը փոշի կըղառնան,
Արեւի պես, երկիր իմ, կըվառվես վառման:

Ամրակուռ է մեր հոգին - դարերի գավակ՝
Շատ է տեսել մեր սիրտը ավեր ու կրակ:

Որպես Փյունիկ կրակից կելնես, կելնես նոր
Գեղեցկությամբ ու փառքով վառ ու լուսավոր:

Շատ է տեսել երկիրն իմ ցավ ու արհավիրք,
Լաց է այնտեղ ամեն երգ եւ ողբ ամեն գիրք:

Արիացի, սիրտ իմ, ե՛լ հավատով տոկուն,
Կանգնիր հպարտ որպես լույս լեռն է մեր կանգուն:

Նավասարդյան

Հանճարդ Հայկյան, Նավասարդյան սա տոներուն Արեւափառ՝
Ալ վերածնե փլատակներեն, եւ փառագոչ Քընարդդ առ:

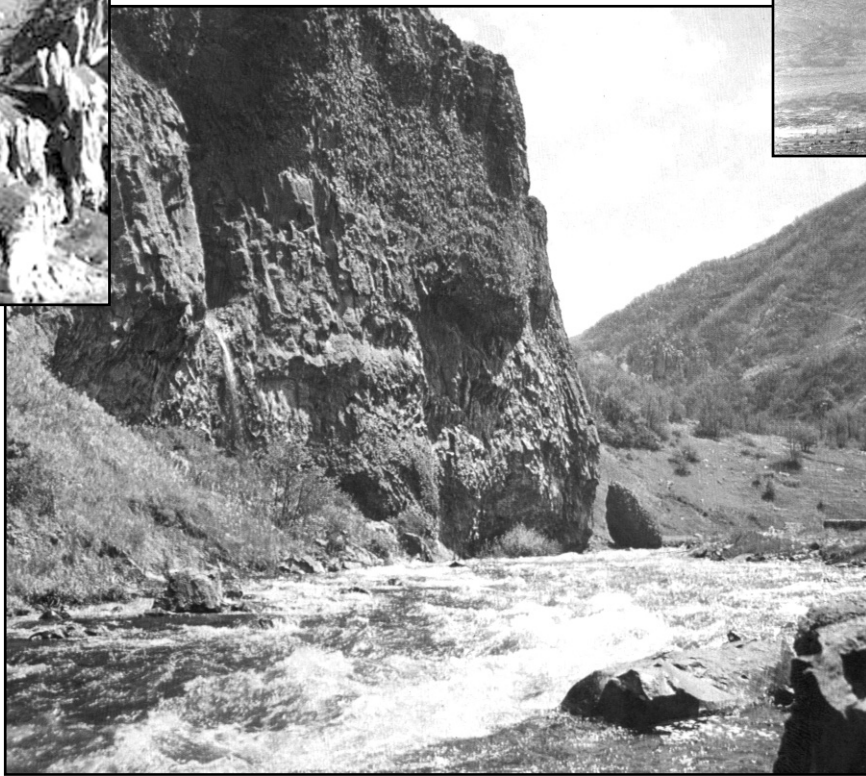
Հանուն Ույժին, հանուն Գեղին, մըտիր մեհյանն Աստվածներուն.
Ջահը ձեռքիդ՝ բազնե բազին համասըփոե՝
Հուր ու արյուն:

Եվ բարձրացուր Անահիտի ծիծերն ի վեր Բաժակըդ նուռ,
Հետո զոհվող քերթողներուն սիրտին վըրա Լեցո՛ւր, լեցո՛ւր:

Ձի մենք, հանուն Սերին, Սերմին, քու հին Ցեղիդ Մարմարեն կույս,
Մենք, Ջավակներիդ օգոստափառ, պիտի կերտենք Նո՛ր Արշալույս:

* * *

Հայաստան ասելիս այտերս այրվում են,
Հայաստան ասելիս ծնկներս ծալվում են,
Չգիտեմ ինչո՞ւ է այդպես:
Հայաստան ասելիս շրթունքս ճաքում է,
Հայաստան ասելիս հասակս ծաղկում է,
Չգիտեմ ինչո՞ւ է այդպես:
Հայաստան ասելիս աչքերս լցվում են,
Հայաստան ասելիս թեւերս բացվում են,
Չգիտեմ ինչո՞ւ է այդպես:
Հայաստան ասելիս աշխարհը իմ տունն է,
Հայաստան ասելիս էլ մահը ո՞ւմ շունն է...
Կմնամ, կլինեմ այսպես:

Համլետ ԿԱՐՃԻԿՅԱՆ Հայաստան

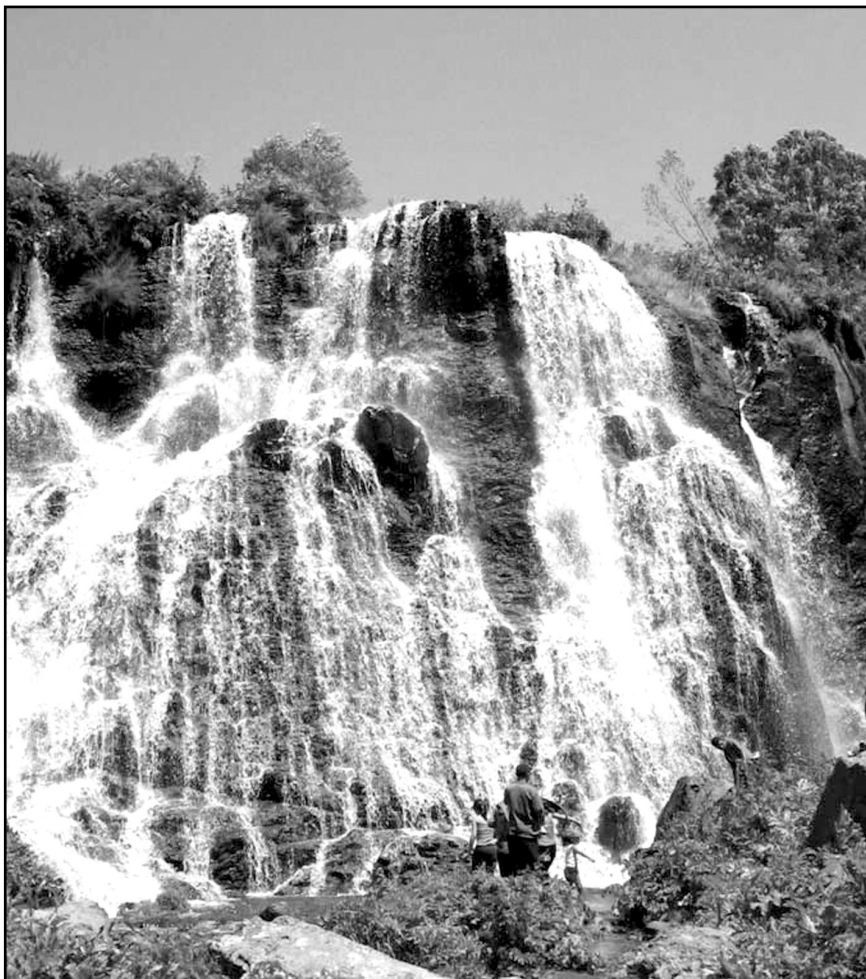
Քո քարեղեն օրորոցում
Քո լեռների ծերայ ու ծոցում,
Երազներիդ շող ու բոցում
Մանուկներն են խայտում խաղաղ,-
Մանուկներն այդ մի օր պիտի
Ելնեն ոտի, կապեն գոտի,
Դիմեն դեպի սարը մոտի՝
Մութուլուսին՝ առավոտ վաղ:

Քո շենացող ավաններում,
Հզորացող քաղաքներում,
Ստեղծագործ ու բյուրանուն
Որդիներդ են ապրում խաղաղ,-
Որդիներդ այդ մի օր պիտի
Ելնեն ոտի, կապեն գոտի,
Դիմեն դեպի սարը մոտի՝
Մութուլուսին՝ առավոտ վաղ:

Հեռո՛ւ - մոտիկ քո սարերում,
Անդնդախոր խուլ ձորերում,
Օտար ու մութ աշխարհներում
Բյուր զոհերդ են ննջում, ավա՛ղ,-
Չոհերն էլ այդ մի օր պիտի
Ելնեն ոտի, կապեն գոտի,
Դիմեն դեպի սարը մոտի՝
Մութուլուսին՝ առավոտ վաղ:

Ու երբ սարը ելնեն հառնած,
Արեգակին երգեր խառնած,
Պիտի մեռնի՛ դարը արնած՝
Շրթունքներին նենգ քմծիծաղ,-
Ու նոր մի դար զարթնի պիտի,
Ելնի ոտի, կապի գոտի,
Դիմի դեպի սարը մոտի՝
Մութուլուսին՝ առավոտ վաղ:

Քո քարեղեն օրորոցում
Քո լեռների ծերայ ու ծոցում,
Երազներիդ շող ու բոցում
Պիտի հառնի նոր առասպել, -
Նոր դարերդ ցնծան պիտի,
Ելնեն ոտի, կապեն գոտի,
Դիմեն դեպի սարը մոտի՝
Հավերժական պատգամ ու սեր:

Պարույր ՍԵՎԱԿ Հայաստան

Իմ քաղցրանո՛ւն,
Իմ բարձրանո՛ւն,
Իմ տառապա՛ծ,
Իմ փառապանճ:
Հնեբի մեջ՝ դու ալեհեր,
Նորերի մեջ՝ նոր ու ջահել.
Դու՛ խաղողի խչմարված վազ,
Վշտերդդ՝ ջուր, ինքըդ՝ ավազ.
Դու՛ բարդենի սաղարթաշատ,
Առուն ի վար փռված փշատ.
Դու՛ կիսավեր ամրոց ու բերդ,
Մագաղաթյա մատյանի թերթ.
Դու՛ Ջվարթնոց - ավեր տաճար,
Կոմիտասյան Ծիրանի ծառ.
Դու՛ ջրաղաց խորունկ ձորում,
Դու՛ հորովել անուշ ծորում,
Փայլ գութանի արծաթ խոփի.
Դու՛ նե՛տ, նիզակ, մկունդ կոպիտ,
Դու՛ հայրենի ծխանի ծուխ,
Դու՛ անգիր վեպ, դու՛ Սասնա ծո՛ւռ...

Իմ փառապանճ,
Իմ տառապա՛ծ,
Իմ բարձրանո՛ւն,
Իմ քաղցրանո՛ւն:
Դու՛ մրգերի շտեմարան,
Ոսկեվազյան գինու մառան.
Դու՛ թավշե դեղձ, դու՛ փրփուր հաց,
Արտաշատյան խաղող սեւաջ.
Դու՛ Սեւանի վառվող կոհակ,
Երեւանի սյուն ու խոյակ.
Դու՛ հանգրվան, կանչող փարոս,
Դու՛ հայկական գերբ ու դրոշ.
Խոսուն վկա կոտորածի
Ու վճիտ աչք ցամաք լացի.
Արդարության ահեղ ատյան,
Սրի պատյան,
Սիրո մատյան -
Միշտ հին ու նոր իմ Հայաստան:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի հ. Ց արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի «Հրուշակեղենի տեխնոլոգիա» - 284 դասաժամ, «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում եւ նորոգում» - 101 դասաժամ, «Խոհարարական գործ» - 156 դասաժամ մասնագիտությունների արտադրական ուսուցման վարպետների եւ հատուկ մասնագիտական առարկաների (մոդուլների) դասավանդողների թափուր տեղերի համար:

Մրցույթն անցկացվում է բանավոր՝ հարցազրույցի միջոցով:
Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել.
 - դիմում (Ձեւ 1),
 - կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),

- անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
- աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
- մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,
- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),
- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում):

Մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը, ով համապատասխանում է տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշչով սահմանված պահանջներին:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչեւ հոկտեմբերի 4-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:30-16:00, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 7-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Երեւանի հՑ արհեստագործական պետական ուսումնարանում. հասցե՝ ք.Երեւան, Վ.Ավանեսովի 1:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 47-17-31, (010) 47-17-32, (077) 38-07-02, (099) 34-56-44 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ «Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի ֆրանսերենի (20 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղի համար:

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է ըստ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության մշակած հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝
 - դիմում
 - Կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը)

- անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը)
- աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում)
- ինքնակենսագրություն
- մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի
- Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը)
- Հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր(առկայության դեպքում):

Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ, կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչեւ սեպտեմբերի 28-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 16:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 5-ին՝ ժամը 14:00-ին**, Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Բայրոնի 5:

Տեղեկությունների համար դիմել՝ armballet@mail.ru էլեկտրոնային հասցեով կամ զանգահարել՝ (010) 56-44-26 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ «Չարենցավանի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի դասախոսի թափուր տեղի համար:

Մրցույթն անցկացվում է ըստ Չարենցավանի պետական քոլեջի մանկավարժական աշխատողի թափուր տեղի համար անցկացվող մրցույթի կազմակերպման եւ անցկացման ընթացակարգի:

Դասախոսի թափուր տեղի համար մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը, ով համապատասխանում է «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիպլոմ)՝ «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում)
6. Մեկ լուսանկար՝ 3 X 4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունք,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ:
 Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:
 Փաստաթղթերն ընդունվում են **սեպտեմբերի 22-ից մինչեւ հոկտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 10-ին՝ ժամը 14:00-ին**, «Չարենցավանի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում, հասցեն՝ ք. Չարենցավան, Խորենացի:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0226) 4-32-82, (077) 59-96-75, (077) 61-45-20 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Արարատի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում հայտարարում է մրցույթ՝ «Խոհարարական գործ» մասնագիտությամբ վարպետի թափուր տեղի համար:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը Հաստատություն է ներկայացնում.

- 1) դիմում (Ձեւ 1),
- 2) կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 3) անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 4) աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
- 5) ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
- 6) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- 7) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
- 8) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 9) հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերն ընդունվում են **սեպտեմբերի 22-ից մինչեւ հոկտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 7-ին՝ ժամը 14:00-ին**, Արարատի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք. Արարատ, Խանջյան 67:

Տեղեկությունների համար զարգահարել՝ (0234) 4-41-01, (099) 97-27-47 հեռախոսահամարներով:

Էլեկտրոնային հասցեն՝ collegearat@mail.ru:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Արարատի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Փոխադրումների կազմակերպում եւ կառավարում տրանսպորտում»՝ 786 ժամ մոդուլի դասախոսի թափուր տեղի համար:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիպլոմ)՝ «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում)
6. Մեկ լուսանկար՝ 3 X 4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունք,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ:
 Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:
 Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչեւ հոկտեմբերի 4-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 17:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 7-ին՝ ժամը 16:00-ին**, «Արարատի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում, հասցեն՝ ՀՀ Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ, Աթարբեկյան 156:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0235) 2-40-81, (093) 01-37-80 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի պետական հումանիտար քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Ֆիզկուլտուրա»՝ 730 ժամ, «Ինֆորմատիկա»՝ 730 ժամ, «Համակարգչային օպերատորություն», «Windows օպերացիոն համակարգեր»՝ 362 ժամ, «Հայոց պատմություն»՝ 730 ժամ, «Ճանապարհային երթեւեկության անվտանգության ապահովում»՝ 365 ժամ ծանրաբեռնվածությամբ առարկաների դասախոսների թափուր տեղերի համար:

«Ապահովագրական գործ» մասնագիտության համար ֆինանսական հաշվարկներ, վիճակագրություն, ՀՀ հարկային օրենսգիրք, կառավարում, վաճառքի հաղորդակցություն մոդուլների (ծանրաբեռնվածությունը 306 ժամ):

«Բանկային գործ» մասնագիտության ֆինանսական հաշվարկների, բանկային համակարգչային ծրագրեր, Բանկային օրենսդրություն, հաշվապահական հաշվառում մոդուլների (ծանրաբեռնվածությունը 502 ժամ):

Վերոնշյալ թափուր տեղի համար կարող է մասնակցել այն անձը ով համապատասխանում է՝

- Հանրակրթական առարկաների դասավանդման դեպքում՝ «Հանրակրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին,
 - Մասնագիտական առարկաների դեպքում՝ տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշչով սահմանված պահանջներին:
- Մրցույթին մասնակցելու համար անձը ներկայացնում է ներքոնշյալ փաստաթղթերը.**
1. դիմում,
 2. կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
 3. Անձնագիրը (բնօրինակը եւ պատճենը),
 4. Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում)
 5. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
 6. Մեկ լուսանկար՝ 3X4 չափի,
 7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ ՀՀ համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
 8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),
 9. Հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերը ընդունվում են **սեպտեմբերի 22-ից մինչեւ հոկտեմբերի 5-ը ներառյալ, ամեն օր ժամը 9:00-ից մինչեւ 15:00:**

Մրցույթը կկայանա **2022թ. հոկտեմբերի 6-ին, ժամը 14:00-ին**՝ Երեւանի պետական հումանիտար քոլեջում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010)23-99-91, (055) 05-20-38 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

«Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի լիազոր մարմինը այտարարում է մրցույթ հաստատության տնօրենի թափուր պաշտոնն զբաղեցնելու համար:

Հաստատության տնօրենի պաշտոնի համար անցկացվող մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- 1) ՀՀ քաղաքացիությունը,
- 2) ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):

Մրցույթին մասնակցելու համար հավակնորդը ներկայացնում է՝

- 1) դիմում՝ կառավարման խորհրդի նախագահի անունով,
- 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի կամ նույնակազման քարտի պատճենը,
- 3) հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի պատճենը,
- 4) տվյալ հաստատության 5 տարվա զարգացման ծրագիրը թղթային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով՝ սույն կարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան,
- 5) ինքնակենսագրություն:

Փաստաթղթերի պատճենները խորհրդի նախագահին կամ քարտուղարին առձեռն ներկայացնելու դեպքում պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **սեպտեմբերի 30-ից մինչեւ հոկտեմբերի 20-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 31-ին՝ ժամը 14:30-ին**, Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Բայրոնի 5:

Տեղեկությունների համար դիմել՝ armballet@mail.ru էլեկտրոնային հասցեով կամ զանգահարել՝ (010) 56-44-26 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

«Դիլիջանի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի լիազոր մարմինը հայտարարում է մրցույթ հաստատության տնօրենի պաշտոնի թափուր տեղի համար:

Մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- 1) ՀՀ քաղաքացիությունը,
- 2) ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):

Մրցույթին մասնակցելու համար հավակնորդը ներկայացնում է՝

- 1) դիմում՝ կառավարման խորհրդի նախագահի անունով,
- 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի կամ նույնակազման քարտի պատճենը,
- 3) հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի պատճենը,
- 4) տվյալ հաստատության 5 տարվա զարգացման ծրագիրը թղթային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով՝ սույն կարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան,
- 5) ինքնակենսագրություն:

Փաստաթղթերի պատճենները խորհրդի նախագահին կամ քարտուղարին առձեռն ներկայացնելու դեպքում պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են «Դիլիջանի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում, հասցեն՝ ՀՀ Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Ուսանողական 70, **մինչեւ հոկտեմբերի 7-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 18:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 17-ին՝ ժամը 16:00-ին**, Դիլիջանի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ՀՀ Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Ուսանողական 70:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (099) 0089-49 հեռախոսահամարով:

Էլ. հասցեն՝ dilijanpetqolej@mail.ru:

